

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 10Csp/36/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818200779
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kopina
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8818200779.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Martinom Kopinom v spore žalobcu: N. Š., Q.. XX.X.XXXX, Q. F. XXX, K.. T. Q. W., zast. JUDr. Martina Fabianová, advokátka AK, Hencivská 1043, Hencovce proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35807598, zast. JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka AK, Pribinova 25, Bratislava, o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e , že Dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 15.2.2013, uzavretá medzi N. Š., Q.. XX.X.XXXX, W. U. Q. F. XXX, XXX XX, a spoločnosťou PohotovostĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, 811 09, zapísaná v Obchodnom registri vedenom Okresným súdom Bratislava I., Oddiel: Sro, vložka č. 23636/B, je n e p l a t n á .

II. Súd z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp.zn. XXCsp/XX/XXXX-X zo dňa 12.3.2018 o neodkladnom opatrení.

III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania. O výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 13.3.2018 domáhal určenia neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 15.2.2013. Žalobu odôvodnil tým, že strany sporu uzavreli úverový právny úkon, ktorý sa stal právnym rámcom na poskytnutie finančných prostriedkov, v danom prípade sa jedná o typovú „formulárovú spotrebiteľskú zmluvu“ - Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.2.2013 na sumu 400 eur. V tomto prípade ide o spotrebiteľský úver v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a spotrebiteľský vzťah, ktorý možno subsumovať pod ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalovaný predložil zamestnávateľovi žalobcu - UNIPLAST MH s.r.o., Vranov nad Topľou listom zo dňa 4.1.2018 Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 15.2.2013, ktorá bola obsiahnutá v Zmluve o úvere zo dňa 15.2.2013. Zároveň požiadal o vykonávanie zrážok zo mzdy žalobcu. Ku dňu 12.1.2018 zrazil žalobcovi sumu 66 eur. V liste zo dňa 4.1.2018, ktorý bol zaslaný zamestnávateľovi žalobcu, žalovaný vyčíslil celkovú výšku dlhu na sumu 4816,10 eur. Žalobca nebol pri uzatváraní Zmluvy o úvere informovaný že uzatvára zároveň aj Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov na základe zmenky a nebol poučený o právnych následkoch týchto písomností. Konaním žalovaného bol uvedený do omylu v čase tzv. nižšej bdlosti ihneď pri podpise úverovej zmluvy, keďže obe boli podpísané v rovnaký deň. Zvýhodnenie žalovaného je založené na tom, že bez samostatného prejavu vôle žalobcu docielil aj uzavretie Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Toto konanie žalovaného žalobca považuje za nekalú obchodnú praktiku a takéto dojednanie považuje za absolútne neplatné. Samotná Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov nespĺňa ani základné náležitosti právnych úkonov stanovené v § 551 Občianskeho zákonníka, a to že neobsahuje označenie

pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a ani výšku pohľadávky ktorá sa má vymáhať. V tejto časti je právny úkon neurčitý, čo má za následok neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Samotná Zmluva o úvere má charakter spotrebiteľskej zmluvy, v ktorej má žalobca postavenie spotrebiteľa a žalovaný veriteľa, pretože Zmluva o úvere aj Dohoda má charakter formulárovej zmluvy a ich obsah žalobca nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť. Žalobca mal pri uzatváraní vyššie uvedených právnych úkonov postavenie slabšej strany, s tým že takéto zmluvy vyplňal zamestnanec žalovaného. Žalobca ďalej citoval rozhodnutie Ústavného súdu ČR, ako aj poukázal na skutočnosť, že Dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, t.j. či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, čiže neprijateľné zmluvné podmienky. Rovnako žalobca poukázal na skutočnosť, že Dohoda o zrážkach zo mzdy bola Komisiou pre posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík v Slovenskej republike posudzovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a to ešte v roku 2011. Ďalej žalobca citoval ust. § 551 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. o tzv. dobrých mravoch a neplatnosti právneho úkonu.

2. Žalovaný dňa 10.10.2018 zaslal súdu písomné vyjadrenie k žalobe, kde prostredníctvom právneho zástupcu poukázal na procesnoprávnu ako aj hmotnoprávnu nedôvodnosť žaloby. Čo sa týka určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, žalovaný uvádza nasledovné: žalobca podal žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. d) CSP, teda určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V zmysle uvedeného predpokladom predmetnej žaloby o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov nie je preukazovanie naliehavého právneho záujmu, ale jedinou obligatórnou podmienkou § 137 písm. d) CSP je že takáto žaloba vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca nepreukázal z akého osobitného predpisu vyplýva domáhať sa určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Vyššie uvedené ustanovenie § 137 CSP písm. c/ pripúšťa určovacie žaloby len vo vzťahu k právam (už nie právnym vzťahom ako § 80 písm. c) Občiansky súdny poriadok) a vo vzťahu k právnym skutočnostiam len v prípade, ak to predpokladá osobitný predpis (napr. dobrovoľná dražba, uznesenie valného zhromaždenia kapitálovej spoločnosti, skončenie pracovného pomeru). Podľa predchádzajúcej právnej úpravy bolo možné zo strany súdov (pri rozhodovaní či je možné určiť zmluvu alebo je časť za neplatnú) oprieť sa o časť ustanovenia § 80 písm. c/ OSP „právny vzťah“. Takéto slovné spojenie sa ale v CSP vôbec nenachádza, z čoho je zrejmé, že CSP vôbec nepripúšťa žalobu o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobca sa domáha určenia neplatnosti právnej skutočnosti (neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy) a nie určenia či tu právo je alebo nie je. Určenie existencie/neexistencie právnej skutočnosti odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Takéto určenie právnej skutočnosti ako ty vyplýva z ustanovenia § 137 písm. d/ CSP je možné len vtedy ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu, pričom určenie neplatnosti právneho úkonu (dohody o zrážkach zo mzdy) nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu. Takýto právny predpis nemožno považovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v žiadnom zo svojich ustanovení, a to ani v § 3 ods. 5 citovaného zákona nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti. Zákon o ochrane spotrebiteľa iba konštatuje oprávnenie spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva bez toho, aby bližšie špecifikoval typ žaloby, ktorou sa spotrebiteľ môže domáhať svojho práva proti porušovateľovi na súde. (Rozsudok OS Žilina, sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 7.6.2017). Rovnaký názor zastáva aj Okresný súd v Žiline, ktorý rozsudkom sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 7.6.2017, ktorý žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, nakoľko žalobca sa domáhal určenia právnej skutočnosti, ktorá nevyplývala z osobitného právneho predpisu (čo je základnou podmienkou určovacej žaloby), Vychádzajúc z vyššie uvedeného výkladu § 137 písm. d) CSP tak súd dospel k záveru o procesnej neprípustnosti žaloby žalobcu o určenie, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo dňa 8.11.2013 je neplatná a preto už bez ďalšieho zaoberania sa meritom veci žalobcu v celom rozsahu zamietol.“ Žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 15.2.2013 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, ktorou veriteľ poskytol dlžníkovi sumu vo výške 400 eur, ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť o príslušný poplatok vo výške 392 eur, t. j. celkovo spolu 792 eur. Pričom žalovaný poukazuje na skutočnosť, že žalobca uhradil k dnešnému dňu z predmetnej zmluvy o úvere len 158,84 eur čo nepredstavuje ani istinu z poskytnutého úveru. Na základe uvedeného si bude žalovaný vymáhať aj v prípade určenia neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov sumu rovnajúcu sa nezaplatennej istine a tým pádom nie je splnený ani predpoklad určovacej žaloby. V prípade ak súd určil neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, nevyriešilo by to aj tak s konečnou platnosťou stav právnej neistoty medzi sporovými stranami. Pretože definitívne vyriešiť danú otázku, či bolo plnené na existujúci alebo neexistujúci záväzok, možno len v konaní o návrhu na plnenie. Rozhodnutie o určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov (ak by to bolo vôbec možné) v tomto konaní, by nevytvorilo podľa pevný právny základ pre vzťah strán a

bolo by iba predpokladom ďalšej žaloby na prípadné vydanie bezdôvodného obohatenia, respektíve v prípade platnosti zmluvy na plnenie zo zmluvy, jednou zo sporových strán. Vzhľadom k uvedenému nie je splnený základný predpoklad naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe aj podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 100/2001, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov pod R 110/2003, podľa ktorého právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvára z hľadiska identity predmetu konania prekážku veci rozsúdenej pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúc z rovnakého skutkového základu. Obdobne sa k tejto problematike stavia aj aplikačná prax v Českej republike, napríklad v uznesení Ústavného súdu ČR zo dňa 07.01.1994, sp. zn. IV. ÚS 2/93, podľa ktorého právoplatné rozhodnutie o žalobe na plnenie predstavuje vždy takú prekážku veci právoplatne rozsúdenej pre žaloby na určenie už z toho dôvodu, že ním bola súčasne posúdená existencia či neexistencia určitého právneho vzťahu alebo práva, z ktorého bolo žalované plnenie. Žalobca poukazuje na svoje práva ale zabúda na svoje zmluvné povinnosti v zmysle „pacta sunt servenda“ nesplnil ani len istinu poskytnutého úveru a pred súdom vystupuje ako dotknutá strana na svojich právach, pričom jediným dotknutým subjektom je a bol veriteľ teda žalovaný, žalobca v celom konaní prizvukuje svoje práva ale zabúda na povinnosti, ktoré mu vyplývajú a teda vrátiť to čo si požičal. K samotnej Dohode o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, žalovaný udáva, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je špeciálnym zabezpečovacím prostriedkom akcesorickej povahy, ktorý vo vzťahu k hlavnému záväzku plní funkciu zabezpečovaciu (pre veriteľa zabezpečuje jeho nárok voči dlžníkovi) a uhradzovaciú (ak dlh nie je riadne a včas splnený môže veriteľ pristúpiť k úhrade dlhu prostredníctvom tohto zabezpečovacieho prostriedku). V zmysle § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy však nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Strany sporu medzi sebou takúto Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov uzatvorili dňa 15.2.2013 na zabezpečenie pohľadávky žalovaného. Nakoľko žalobca svoj dlh nesplácal riadne a včas, pristúpil žalovaný k realizácii zabezpečovacieho inštitútu a uplatnil si u zamestnávateľa žalobcu výplatu zrážok zo mzdy v zmysle Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Čo sa týka samotnej Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, táto bola uzavretá platne podľa § 551 Občianskeho zákonníka v súlade s právnymi predpismi. Ide o dohodu zmluvných strán, ktorú uzatvorila na základe ich dobrovoľnosti. Dohoda bola uzavretá písomne medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovanému ako veriteľom ako prostriedok na zabezpečenie peňažnej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný má za to, že predmetná dohoda spĺňa všetky všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka. Možnosť zabezpečenia záväzku je esenciálnou zložkou každého zmluvného vzťahu, na základe ktorého je veriteľ, resp. záujem veriteľa chránený pred zlou platobnou disciplínou dlžníka. Zabezpečenie záväzkov v zmluvných vzťahoch slúži k zvýšeniu právnej istoty veriteľa a zároveň prispieva k stabilite týchto vzťahov. Dohoda obsahuje tiež súhlas dlžníka s tým, aby sa mu zo mzdy vykonávali zrážky a súčasne boli poukazované na účet veriteľa, pričom tieto zrážky neboli dohodnuté vo výške, ktorá by odporovala ustanoveniu § 551 Občianskeho zákonníka. Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je obsiahnutá na samostatnom dokumente, a teda predstavuje osobitnú listinu a žalobca mal možnosť si predmetnú dohodu preštudovať a až následne potvrdiť jej prijatie svojim vlastnoručným podpisom. Žalovaný opätovne dáva do pozornosti, že dohoda predstavuje samostatný dokument, ktorý predstavuje len jeden zo zabezpečovacích inštitútov, ktorým si veriteľ zabezpečuje, že jeho pohľadávka bude splnená. Možnosť veriteľa zabezpečiť svoju pohľadávku, ktorá má spotrebiteľský alebo iný charakter nie je vylúčená. To, že dohoda predstavuje samostatný dokument je rovnako v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa, v ktorej zákonodarca pripustil možnosť zabezpečenia uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ak táto dohoda je uzatvorená vo forme osobitnej listiny. Žalovaný je toho názoru, že nerealizovaním dohody o zrážkach zo mzdy by žalobcovi vznikla závažnejšia ujma ako realizovaním tejto dohody. Nerealizovaním zrážok zo mzdy by bol záväzok žalobcu voči žalovanému vyšší ako keby sa pravidelne vykonávali zrážky zo mzdy žalobcu. Každá platba v prospech zmluvy o úvere žalobcu sa totiž pripočítava prednostne na istinu a teda aj dohodnuté úroky sa počítajú stále z nižšej sumy. Vyplnením Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov mal klient možnosť dohodu individuálne dohodnúť, teda znemožňuje to aby šlo iba o formulárovú listinu ktorú možno buď prijať alebo odmietnuť. Klient sa svojim pričinením podujal k jej podpisu, prijatiu, ovplyvneniu obsahu, a preto nemožno hovoriť o absencii individuálneho dojednanja zabezpečovacieho prostriedku.

3. Žalobca na pojednávaní dňa 27.11.2019 a 17.9.2020 uviedol, na podanej žalobe trvá v celom rozsahu, má zato že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je v celom rozsahu neplatná, inštitút dohody o zrážkach zo mzdy ako taký, je síce legitímnym zabezpečovacím prostriedkom a ak neexistuje hoci len potenciálne riziko jeho zneužitia, je prípustným prostriedkom. Žalobca zároveň preložil súdu rovnopis Uznesenia Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 11CSp/23/2018-7 zo dňa 12.3.2018, ktorým súd rozhodol o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia tak, že uložil žalovanému zdržať sa akéhokoľvek použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Čo sa týka naliehavosti právneho záujmu v danej veci, ten žalobca preukazuje tým, že deklarováním neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov žalovaný stratí akúkoľvek legitímáciu na použitie tohto kontroverzného zabezpečovacieho úkonu v spotrebiteľských právnych veciach a taktiež preukazuje tento naliehavý právny záujem na požadovanom určení aj z dôvodu, že na základe dohody o zrážkach zo mzdy si žalovaný ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadaval zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy, pričom zrážky aj do nariadenia predbežného opatrenia boli aj vykonávané, pričom bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobcu ako dlžníka bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené právo žalobcu na disponovanie s jeho mzdou, keďže zamestnávateľ rešpektujúc uzatvorenú dohodu by musel vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu. Žalobca si dovolil poukázať na Zmluvu o úvere, ktorá bola doručená žalobcovi. Poukázal na to, že táto zmluva o úvere obsahuje len jednu stranu, hoci sám žalovaný v spodnej časti tejto zmluvy uvádza, že súčasťou tejto zmluvy majú byť aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy. Žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 400 eur, pričom podľa listín, ktoré má žalobca k dispozícii a ktoré boli predložené firme, jeho zamestnávateľovi, UNIPLAST MH s.r.o., tento vo svojej žiadosti o zrážkach zo mzdy žiadal uhradiť čiastku 4.816,10 eur, takmer 10-násobne vyššiu sumu ako bola požičaná. Má za to, že aj vzhľadom k tejto zmluve, ktorá bola doručená žalobcovi, táto Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je neplatným právnym úkonom.

4. Obdobné skutočnosti k podanej žalobe uviedol žalobca prostredníctvom právneho zástupcu vo svojom vyjadrení zo dňa 17.1.2020, kde ešte navyše poukázal na skutočnosť, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov neobsahovala predovšetkým výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená. V čl. II Dohody je uvedená len konštatácia, že dlžník vystavil zmenku dňa 15.2.2013, v ktorej sa dlžník zaviazal na rad veriteľa zaplatiť zmenkovú sumu spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy a súčasne mu vznikla povinnosť zaplatiť zákonný (sankčný) úrok vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy odo dňa omeškania.

5. Žalovaný sa z neúčasti na pojednávaní písomne ospravedlnil.

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX, Dohodou o zrážkach zo mzdy, Žiadosťou k tejto Dohode, písomným stanoviskom žalovaného k žalobe a listinnými dôkazmi, ktoré tvoria súčasť spisu, z vykonania ktorých súd zistil skutkový stav:

7. Dňa 15.2.2013 strany sporu uzatvorili Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 400 eur, ktorý sa dlžník zaviazal splatiť do 12-tich mesiacov v celkovej výške úveru 792 eur, kde suma 392 eur predstavuje poplatok spojený s úverom, pričom RPMN predstavuje 98 %, pri priemernej RPMN 40,60 %.

8. Podľa Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, uzavretej toho istého dňa, sa dlžník zaviazal na rad veriteľa zaplatiť zmenkovú sumu spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne, v ktorej sa dlžník zaviazal na rad veriteľa zaplatiť zmenkovú sumu spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo zmenkovej sumy a súčasne mu pre prípad omeškania vznikla povinnosť platiť zákonný (sankčný) úrok vo výške 6 % ročne z dlžnej sumy odo dňa omeškania dlžníka a zároveň dlžník súhlasí s tým, aby uspokojenie veriteľa sa zabezpečilo vykonaním pravidelných mesačných zrážok a aby jeho zamestnávateľ zrážal mesačne z jeho mzdy čiastku 66 eur.

9. V ustanovení § 52 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzavretia zmluvy sa uvádza, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať toto ustanovenie, sú neplatné.

10. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

11. Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

12. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

13. Ako vyplýva z § 54 ods. 1, ods. 2, Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

14. Uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila. (§ 551 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka).

15. Podľa § 5a ods. 1 písm. a) zákona NR SR č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom od 1.5.2014 neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

16. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

17. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

18. V zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

19. Ako vyplýva z § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

20. V zmysle § 137 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) písm. c) a písm. d) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

21. Podľa § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného od 1.1.2018, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou podľa § 137 ods. c) a d) CSP.

22. Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v čl. 3 bod 1 ustanovuje, že zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za

nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

23. Podľa čl. 4 bod 1 smernice bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

24. V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2 (čl. 5 smernice).

25. V zmysle čl. 8 smernice členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.

26. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

27. V tomto prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral žalovaný ako dodávateľ a žalobca ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj obsah obchodných podmienok bol daný žalovaným bez možnosti žalobkyne privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

28. Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“).

29. Nepochybne zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

30. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky naplňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s "ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar.vl. 87/1995 Z. z.). Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Neprijateľnú zmluvnú podmienku súd nemodifikuje. Nič by neodradzovalo nečestného dodávateľa od

pokračovania v používaní neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže by súd zmenou zmluvnej podmienky vlastne udržoval nečestnú obchodnú prax (porov. rozsudok Súdneho dvora vo veci C-618/10).

31. Predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je vecná legitímácia a existencia tzv. naliehavého právneho záujmu.

32. Vecná legitímácia je hmotnoprávny stav, ktorého existencia zakladá žalovateľnosť nároku. Na podanie určovacej žaloby je vecne legitímovaný účastník právneho vzťahu či práva, o ktoré v určovacej žalobe ide. Nie je však vylúčené, aby vecnou legitímáciou disponoval i subjekt, ktorý je vo svojom právnom postavení dotknutý existenciou či neexistenciou právneho vzťahu medzi žalovaným a treťou osobou.

33. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení bude daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené, alebo kde by sa bez tohto požadovaného určenia stalo jeho právne postavenie neistým.

34. Súd má za to, že žalobca ako dlžník z úverového vzťahu založeného so žalovaným na základe zmluvy o úvere a dohode o zrážkach zo mzdy je aktívne vecne legitímovaná na podanie takejto žaloby.

35. Ďalším predpokladom pre úspešnosť žaloby je preukázanie naliehavosti právneho záujmu.

36. Za určovaciu žalobu v považuje súdna prax aj žalobu o neplatnosť právneho úkonu, ako jeden z právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem žalobcu na určení neplatnosti právneho úkonu je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel žalobcom navrhovaného rozhodnutia (porovnaj aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 224/2008).

37. Žalobca preukázal naliehavosť právneho záujmu v danej veci tým, že deklarováním neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy žalovaný stratí akúkoľvek legitímáciu na použitie tohto netransparentného zabezpečovacieho úkonu v spotrebiteľských právnych veciach a taktiež navrhol určenie predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy ako neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, ods. 4 Občianskeho zákonníka.

38. Žalobca preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže na základe dohody o zrážkach zo mzdy si žalovaný ako veriteľ uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy, pričom zrážky až do nariadenia predbežného opatrenia boli aj vykonávané, pričom bez určenia neplatnosti dohody by právne postavenie žalobcu ako dlžníka bolo neisté a súčasne by bolo ohrozené právo žalobkyne na disponovanie s jej mzdou, keďže zamestnávateľ žalobkyne rešpektujú uzatvorenú dohodu by musel vykonávať zrážky zo mzdy.

39. Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov predstavuje zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky, ktorú uzatvára veriteľ s dlžníkom. Pre takúto dohodu platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka). Dohoda musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Uvedené náležitosti predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala.

40. Dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala zákonné náležitosti a je iba nejasne vymedzená v článku. 4.8 zmluvy. Vymedzenie „pohľadávky“ v zmysle uvedeného článku zmluvy s tým, že dlžník ako aj každý spoludlžník a vlastník nehnuteľnosti, a to každý z nich osobitne, podpisom tejto zmluvy uzatvára s bankou dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka v platnom znení, ktorá je zabezpečením pohľadávky banky vzniknutej zo zmluvy. Banka ako veriteľ je oprávnená sa domôcť uspokojenia celej svojej pohľadávky voči dlžníkovi, spoludlžníkovi a vlastníkovi nehnuteľnosti zo zmluvy pravidelnými mesačnými zrážkami zo mzdy alebo iného príjmu vo výške splátky, najviac však vo výške prípustnej podľa príslušných právnych predpisov, a to až do úplného zaplatenia pohľadávky banky, je neurčité a teda neplatné podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečovaná pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejavíť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom tohto zabezpečovacieho prostriedku.

41. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená vo forme osobitnej listiny, no predstavuje formulárovú zmluvu, ktorá nebola individuálne dojednaná, bola uzatvorená stranami konania na pretlačí žalovaného ako veriteľa, je preto nepochybné, že ju tento používal pri mnohých, ak nie všetkých právnych vzťahoch. Preto má súd za to, že takáto dohoda svojim obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Pri uzatváraní dohody dlžník ako spotrebiteľ musí vedieť pohľadávku akého druhu a v akej výške zabezpečuje dohoda o zrážkach zo mzdy.

42. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že formulácia klauzuly o zrážkach zo mzdy sa dostala objektívne do rozporu s požiadavkou na poctivý obchodný styk a čestnú obchodnú prax. Zákonodarca preto priznal takémuto konaniu nielen rozpor s imperatívom dobrých mravov, ale priamo so zákonom.

43. Súd sa stotožnil so žalobcom, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, uzavretá ako závislá zmluva na Zmluve o úvere podľa § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako vzájomné závislá zmluva, je absolútne neplatným právnym úkonom, pretože samotná úverová zmluva obsahuje také množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore so Zákom o spotrebiteľských úveroch, ako aj množstvo rôznych poplatkov, ktoré ďalej umelo navyšujú úver a sú v rozpore s dobrými mravmi, nemôže byť platným právnym úkonom. Zrejme pôjde o občiansko-právnu úžeru podľa §39a Občianskeho zákonníka, čo vyplýva už len z tej skutočnosti, že z poskytnutého úveru 400 eur si žiadostou o zrážky zo mzdy, adresovanej zamestnávateľovi žalobcu uplatnili nárok na splatenie dlhu, až do úplného splatenia dlhu vo výške 4.816,10 eur. Takémuto nečestnému konaniu a nečestnej praktike súd nemôže poskytnúť právnu ochranu a nedá sa to nazvať inak, ako úžerou. I napriek tomu, že žalovaný na výzvu súdu doložil len prvú stranu Zmluvy o úvere, súd z vlastnej činnosti má vedomosť o tom, že väčšinou na rubovej strane tejto Zmluvy o úvere, vždy v tomto type úverov, žalobca uvádzal aj Všeobecné obchodné podmienky spoločnosti Pohotovosť, ktoré súdu nedoložil. Súdu je však známy obsah týchto podmienok, kde rovnako konštatuje, že väčšina ich ustanovení sú neplatnými ustanoveniami pre rozpor so spotrebiteľským právom (porovnaj napr. Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 20Co 44/2016 z 30.3.2017).

44. Bola už viacnásobne judikovaná súdnou praxou súdov SR aj neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, ktorú žalovaný so svojimi klientmi uzatváral, od ktorej súdnej praxe súd nemá dôvod sa odkloniť (k tomu porovnaj napr. Uznesenie Krajského súdu v Prešove 6Co 189/2016 z 8.12.2016,

45. O zrušení neodkladného opatrenia nariadeného v inom súdnom konaní pred začatím konania v tejto veci súd rozhodol podľa §337 ods. 3 CSP, nakoľko návrhu v celom rozsahu vyhovel. Uznesenie o neodkladnom opatrení preto zrušil.

46. Inštitút samotnej dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, to znamená či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

47. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

48. Ako uviedol Ústavný súd SR: „Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom.“ (Uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV.ÚS 55/201-19).

49. Súd Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov podrobil preskúmaniu aj z pohľadu súdnej kontroly nekalých obchodných praktík. Inštitút nekalej obchodnej praktiky je zákonným termínom, ktorý nie je možné prehliadať ani v rovine súkromného práva.

50. V prípade, že žalobca uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu takto uplatnenému právu. Ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky, ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

51. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely zákona o ochrane spotrebiteľa rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lesť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej dohody (§ 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa). U iných praktík ako sú uvedené v prílohe č. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa je pre záver o nekalosti dôležitá existencia nižšie uvedených aspektov.

52. Obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov (§ 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa).

53. Odbornou starostlivosťou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. u) zákona o ochrane spotrebiteľa).

54. Podstatným narušením ekonomického správania spotrebiteľa sa rozumie využitie obchodnej praktiky na značné obmedzenie schopnosti spotrebiteľa urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobil (§ 2 písm. r) zákona o ochrane spotrebiteľa).

55. Podľa ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinnosti vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

56. Zásada zakotvená vo vyššie uvedenom ustanovení vnáša do nášho právneho poriadku požiadavku dôsledne zachovávať dobré mravy. Zdôrazňuje to, že nepoctivému konaniu nesmie súd poskytnúť ochranu. Dobré mravy sa v súdnej praxi využívajú ako kritérium ktoré obmedzuje subjektívne práva. Pojem dobré mravy nie je definovaný v zákone. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania. Posúdenie konkrétneho obsahu pojmu dobré mravy patrí od prípadu k prípadu sudcovi. Zmyslom tohto ustanovenia je zamedziť výkonu práva, ktoré je síce v súlade so zákonom, zodpovedná zákonu avšak odporuje dobrým mravom. V praxi sa stávajú, že výkon práva je síce formálne v súlade so zákonom, ale jeho cieľom je dosiahnuť iný výsledok, než dotknutá právna norma vo všeobecnosti predpokladá. Následkom výkonu práva a povinnosti v rozpore s dobrými mravmi je neposkytnutie ochrany respektíve odopretie autoritatívneho rozhodnutia súdu potrebného na právneho vzťahu.

57. Zámer žalovaného dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov v zmluve o úvere, ktorú žalobca podpísal, súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane dodávateľa, ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa.

58. Žalobca nemal vedomosť o následkoch dohody, ktoré je zakomponované do zmluvy drobným písmom, pričom je možné mať pochybnosti o tom, že ide o skutočný prejav vôle žalobcu uzavrieť Dohodu o zrážkach zo mzdy.

59. Žalovaný v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti predložil žalobcovi na podpis zmluvu, ktorú žalovaný používa vo vzťahu k neurčitému počtu dlžníkov. Uzavretie dohody je cieľ sledovaný žalovaným, nie však žalobcom ako spotrebiteľom, ktorý obsah formulára nemôže nijako ovplyvniť. Dopredu pripravený text v podobe formulára je vytlačený drobným písmom, čo spôsobuje, že bežný priemerne informovaný spotrebiteľ si tento text dôkladne neprečíta. Aj v prípade, že by uvedený text prečítal a nemá právnické vzdelanie, ťažko možno predpokladať, že by si mohol byť vedomý právnych

dôsledkov uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. Ak by žalovaný postupoval s odbornou starostlivosťou, nepoužil by jeden formulár, ktorý obsahuje dohodu o zrážkach zo mzdy zakomponovanú v strede textu písaného drobným písmom, týkajúceho sa ďalších skutočností (napríklad inkorporovanie Všeobecných obchodných podmienok do zmluvy). Takto vytvorený formulár pôsobí na spotrebiteľa prinajmenšom máúco, pričom možno predpokladať, že práve to je jeho účelom.

60. Pri vyhodnocovaní praktiky dodávateľa súd musí operovať priemerným spotrebiteľom (Smernica Rady AEP 2005/29 bod 19 Preambuly) a existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ podpíše dokument sledujúc dosiahnutie splátok. V skutočnosti ide preto podľa citovanej Smernice (čl. 5 a 9) o nekalú obchodnú praktiku a neodbornú starostlivosť dodávateľa v záujme vyššej kvality života ľudí.

61. V danom prípade je možné predpokladať, že uzavretím Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, tak ako je to vyššie uvedené sa žalovaný snažil vyhnúť posudzovaniu jednotlivých nárokov z pôvodnej zmluvy o úvere, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj náležitosti uzavretej úverovej zmluvy. Takýto postup žalovaného, ktorý je výslovne špekulatívny v snahe obísť zákonné ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, preto nemôže požívať právnu ochranu (§3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) zo strany súdu pretože žalobca sa chcel vyhnúť posudzovaniu pôvodného zmluvného vzťahu a nárokov z neho plynúcich. Na základe Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, žalovaný môže sám určiť výšku, akú ma zamestnávateľ žalobcu tejto zrážať.

62. K povinnosti podrobiť ex offico súdnej kontrole Dohodu o zrážkach zo mzdy zabezpečujúcu poskytnutie spotrebiteľského úveru súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.:

„Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

63. Súd tu podotýka, že v konaní európskeho súdu išlo o totožného žalovaného ako v tomto konaní.

64. Zákonom č. 150/2004 Z. z., ktorým bol novelizovaný Občiansky zákonník, bola prebratá Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských úveroch. Článok 6 Smernice Rady 93/2013/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy ktorá, neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere, zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.

65. Článok 4 a 14 Smernice rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré, sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami, preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku čl.4 uvedenej smernice, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy (znenie písomných podmienok európskej komisie vo veci C-30/12 P.G. T./POHOTOVOSTĚ, s.r.o.).

66. Súd poukazuje podporne aj na aktuálnu právnu úpravu § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, podľa ktorej je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

67. Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014).

68. Aj v prípade, že súd priamo neaplikuje ustanovenie § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. na predmetnú zmluvu uzavretú v roku 2013, môže ustanovenie zmluvy týkajúce sa dohody o zrážkach zo mzdy vyhodnotiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve a postup žalobcu popísaný vyššie ako nekalú obchodnú prax. Dohoda o zrážkach zo mzdy Zmluvy o úvere č. 8802101888 nebola dojednaná individuálne, žalobca nemohol ovplyvniť obsah zmluvy. Zmluva ako celok mala formulárový charakter. Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov má povahu samostatnej listiny, ale priamo súvisí so zmluvou o úvere. Súd Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a považoval ju za neplatnú.

69. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu, že žalobca ako spotrebiteľ bol nútený predmetnú dohodu vo vzťahu k žalovanému ako veriteľovi podpísať, pričom sa jedná formulárovú zmluvu a tým sa dobrovoľne podrobil vykonávaným zrážkam bez možnosti zabráneniu ich vykonávaniu za predpokladu, že tieto sú uplatňované veriteľom z neprijateľných zmluvných klauzúl, resp. z neplatnej časti právneho úkonu pre rozpor so zákonom alebo dobrými mravmi. Uzatvorením dohody je spotrebiteľ nútený kedykoľvek počas platnosti zmluvy strpieť vykonávanie zrážok zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly uplatnenej veriteľom na základe neprijateľných klauzúl, resp. bez možnosti spotrebiteľa zamedziť ich vykonávanie v rozsahu uplatnenom z neprijateľných zmluvných podmienok. Nakoľko uvedený zabezpečovací inštitút umožňuje dodávateľovi siahnuť na majetkové práva spotrebiteľa aj za predpokladu, že si uvedené nároky uplatňuje z neprijateľných klauzúl, resp. z neplatných právnych úkonov, spôsobuje hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, ktorý je povinný sa takémuto konaniu dodávateľa podriaďovať bez predchádzajúcej súdnej kontroly, prípadne neprijateľných klauzúl uplatneného nároku dodávateľa a z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie dohodu o zrážkach zo mzdy vyhodnotil za neplatnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 až 6 Občianskeho zákonníka.

70. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobe žalobcu vyhovel. Jedná sa o neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda neplatnú, s poukazom na to, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nejedná sa o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Navyše bola uzavretá za použitia nekalej obchodnej praxe, ako súd uviedol vyššie.

71. V zmysle § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

72. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu tak si uplatnil.

73. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

74. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde vo Vranov a nad Topľou písomne v dvoch vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 SCP). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.